

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Deze mededeling bevat ook een bondige evaluatie van deze eerste vereenvoudigingsagenda, en geeft tevens een stand van zaken bij de realisatie ervan. Tot slot wordt een vooruitblik op de volgende (tweede) fase van dit project verschaft.

1. SITUERING

In het relanceplan 'Vlaamse veerkracht' naar aanleiding van de septemberverklaring van 2020 is het volgende engagement opgenomen.

‘Onze tweede uitdaging is het slagkrachtiger en efficiënter maken van onze overheid. [...] We pakken ook de bureaucratie aan. U mag een operatie ‘stop-de-regelnevel’ verwachten. Regeltjes die niks bijdragen, moeten op de schop. Dat moet toelaten om scherper beleid te voeren en duidelijkere keuzes te maken.

Administratieve vereenvoudiging en planlastverlaging

- als collectief regeringsproject, opgevolgd door de KERN, i.s.m. onze administraties, met externe begeleiding en met uitnodiging aan de samenleving om hieraan mee te werken
- grootschalige operatie tegen regelneerij via “schrapsessies”
- uiterlijk tegen de zomer van 2021 moet deze operatie leiden tot een eerste pakket maatregelen’

Begin 2021 werden de doelstellingen en de concrete aanpak van dit project tot vermindering van regeldruk en administratieve vereenvoudiging in consensus binnen de Vlaamse regering vastgelegd; enerzijds remediërend via screening van de bestaande regelgeving¹ en anderzijds preventief door na te denken over maatregelen die in de toekomst efficiënte regelgeving kunnen verzekeren.

Op 12 maart 2021 keurde de Vlaamse Regering op basis hiervan de gunning goed van een consultancyopdracht ter ondersteuning van het project 'Vermindering regeldruk'. (Plan Vlaamse Veerkracht: dossier 158 en 160 Gunning van het project 'Vermindering regeldruk' VR 2021 1203 VV DOC.0022).

Op 20 april 2021 werd een eerste voortgangsrapportering van dit project opgenomen in de globale rapportering over het relanceplan Vlaamse Veerkracht (VR 2021 2304 VV MED.0013-1 Monitoring relanceplan Vlaamse Veerkracht).

Tot slot diende de Vlaamse regering op 28 oktober 2021 de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) voor 2022 voor het beleidsveld Ondersteuning van de Vlaamse Regering bij het Vlaams Parlement in, met onder het hoofdstuk 'SD 1: Een bestuurskrachtige Vlaamse overheid' en subhoofdstuk 'OD 1.1.: Innovatieve regelgeving en minder regeldruk'.

In concreto wordt met deze mededeling de eerste vereenvoudigingsagenda, bestaande uit lijsten van vereenvoudigingsopportuniteiten of -projecten, gerangschikt per verantwoordelijke of bevoegde minister, voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Er wordt een bondige evaluatie van deze eerste vereenvoudigingsagenda verschaft alsook hoe we de eerste vereenvoudigingsagenda zullen realiseren.. Tot slot geeft deze mededeling een vooruitblik op de volgende (tweede) fase van dit project.

2. INHOUD

2.1 Uitgangspunten en concrete aanpak van het project

In de schoot van de regering was er begin 2021 een consensus over de aanpak van dit project.

¹ Dit gebeurde via Schrapsessies georganiseerd per beleidsdomein en prioritaire citizen journeys

Het is de bedoeling om de regeldruk en administratieve lasten te reduceren voor burgers, ondernemingen en overheidspersoneel. Zo creëren we een grotere tevredenheid wanneer burgers in contact komen met de overheid, zorgen we ervoor dat onze Vlaamse ondernemers zich meer kunnen focussen op hun kerntaken en kunnen we belangrijke kostenbesparingen doorvoeren. In de verschillende bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse overheid willen we vereenvoudigingsprojecten realiseren waar regelgeving en de bijhorende administratieve procedures de efficiënte werking van de overheid of de vlotte interacties van burgers en bedrijven met die overheid in de weg staan.

- Met het aanpakken van “regelneverij” willen we vooral de inhoudelijke regeldruk verlagen: we willen te dwingende en te gedetailleerde gedragsvoorschriften (geboden en verboden) schrappen. Focus ligt dus prioritair op het wegsnoeien van regels die in de praktijk een remmende impact hebben op ondernemers en op burgers (in hun verschillende rollen).
- Daarnaast willen we ook verouderde of niet langer nuttige of zinvolle regelgeving schrappen. Dit sluit ook aan bij het Werkprogramma 2021 van de Europese Commissie inzake het reguleringsbeleid, waarin het “one in, one out-beginsel” vooropgesteld wordt. Dit beginsel houdt in: een nieuw ingevoerde administratieve last dient te worden gecompenseerd, door een oude last voor burger of bedrijf weg te nemen.
- We willen ook “gold-plating” evalueren en voorkomen: regelgeving waarin Vlaanderen verder is gegaan dan vereist in de omzetting of uitvoering van het Europees recht terugbrengen naar zijn essentie.
- Naast de vermindering van de inhoudelijke regeldruk, willen we ook de onnodige belemmeringen wegwerken die volgen uit de uitvoering en de toepassing van de regelgeving. Het gaat dan om administratieve vereenvoudiging; herbekijken van te ingewikkelde administratieve procedures en formulieren of detecteren van een te strikte, starre of rigide toepassing van regelgeving in de praktijk. Deze vereenvoudiging zal op haar beurt de motor vormen van een verdere digitale transformatie van de overheidsprocessen die tot doel heeft de dienstverlening naar de burger te versnellen en tegelijk de vooropgestelde planlastverlaging te realiseren.

Wat betreft de concrete aanpak, meer bepaald inzake de screening van de bestaande regelgeving, werden volgende afspraken gemaakt:

- Via de functioneel bevoegde minister wordt aan alle beleidsdomeinen gevraagd om een onderzoek te doen naar te belastende, verouderde of inconsistente regelgeving én naar onnodige of inefficiënte ambtelijke procedures en lasten. Dit onderzoek kan onder meer gebeuren aan de hand van beleidsnota's, regeerakkoord, klachtenjaarboeken, jaarverslag van de ombudsman, reeds afgeronde evaluatie-acties, adviezen van adviesraden bij ontwerpregelgeving, opmerkingen/suggesties/input van belanghebbenden (werkgevers- en werknemersorganisaties (Agoria, Essenscia, enzo.), VVSG, enz.), auditrapporten, vergelijking met buitenlandse voorbeelden en eigen ervaringen. In dit onderzoek worden zij gechallenged door een externe consultant. Reeds lopende initiatieven binnen de betrokken beleidsdomeinen, die complementair zijn aan de beoogde doelstelling, zullen worden meegenomen in dit project. Het aangeboden traject kan zo versterkend werken en een hefboom bieden.
- De input wordt geanalyseerd door een stuurgroep waarin ook de externe consultant vertegenwoordigd is. Dit resulteert enerzijds in een agenda met of voorstellen van concrete vereenvoudigingsprojecten en anderzijds in een evaluatie van deze agenda met bijhorende aanbevelingen, die beiden aan het politieke besluitvormingsniveau worden voorgelegd."
- Tegelijkertijd worden een aantal "citizen journeys" georganiseerd. Dit zijn oefeningen waarbij voor een aantal concrete levensgebeurtenissen de verschillende procedures worden doorlopen om zo nog grondiger de Vlaamse overbodige regels te detecteren.

////////////////////////////////////

- Naast verschillende interne acties van DKBZA (betere opleiding en kennisdeling wetgevingsambtenaren in de beleidsdomeinen, meer interactie met het Europese niveau, ...), onderzoeken we nieuwe voorstellen voor een systematische review van nieuwe regelgeving, op basis van de eerdere ervaringen met de RIA (ReguleringsImpactAnalyse). Dit onderzoek wordt mee uitgevoerd door de externe consultant, die daarbij onder meer het Deens systeem als referentiekader meeneemt. (preventieve aanpak)

- De tweede vereenvoudigingsagenda wordt aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring voorgelegd: 15/07/2022;
- Het monitoringsrapport over de uitvoering van de vereenvoudigingsagenda's wordt opgeleverd: 31/12/2022.

Dit geeft het volgende resultaat per minister van de Vlaamse Regering:

Deze projecten zullen op een verschillende wijze bijdragen aan vermindering van regeldruk of administratieve vereenvoudiging. De verschillende projecten werden verder geanalyseerd naar

Maatregel	Aantal antwoorden	Procent
Betere informatie en ondersteuning	96	20%
Vereenvoudigen van het proces	149	32%
Data uitwisseling en delen van data; eGovernment	72	15%
Reduceren of vereenvoudigen van informatieverplichtingen	81	17%
Verwijderen, verminderen, bij elkaar voegen van wetgeving	46	10%
Reduceren inhoudelijke regeldruk	30	6%

A pie chart illustrating the distribution of land status. The chart is divided into five segments, each labeled with its status, count, and percentage. The segments are: Lopend (103, 48%), Gepland (65, 30%), In afwerking (20, 9%), Nieuw (23, 11%), and Afgewerkt (3, 2%).

Status	Aantal	Procent
Lopend	103	48%
Gepland	65	30%
In afwerking	20	9%
Nieuw	23	11%
Afgewerkt	3	2%

////////////////////////////////////

Tenslotte werd ook gekeken naar de projecten gerangschikt naar hun doelgroep. Het merendeel van de projecten hebben de burgers als doelgroep. Er lijkt – althans numeriek – minder te worden ingezet op ondernemingen en verenigingen. Een project kan weliswaar meerdere doelgroepen hebben.

Ondernemingen	Burgers	Verenigingen
77 opportuniteiten	107 opportuniteiten	61 opportuniteiten

Onder ondernemingen wordt binnen specifieke doelgroepen in 11 projecten verwezen naar zelfstandigen, in 8 naar kmo's.

Binnen de doelgroep burgers wordt in 10 projecten verwezen naar de specifieke doelgroep gezinnen, 9 keer naar personen met een handicap en 7 keer naar jeugd.

Onder de doelgroep verenigingen verwijzen 9 projecten naar sportfederaties of sportclubs.

Naast de primaire doelgroepen van ondernemingen, burgers en verenigingen zijn bepaalde projecten gericht op meer specifieke doelgroepen, zoals notarissen.

Citizen journeys

Tegelijkertijd met de opmaak van de 1ste vereenvoudigingsagenda werden een aantal 'citizen journeys' met een aantal administraties georganiseerd.

Dit zijn oefeningen waarbij voor een aantal concrete levensgebeurtenissen de verschillende procedures worden doorlopen om zo nog grondiger de Vlaamse overbodige regels en administratieve lasten te detecteren, alsook opportuniteiten voor vereenvoudiging en verlaging van de regeldruk te detecteren.

De volgende 'citizen journeys' werden onderzocht:

- Bouwen en verbouwen met de focus op particulieren en niet de bouwonderneming
- De landbouwer met de focus op de starter/overnemer van een landbouwbedrijf
- De horecaondernemer met de focus op de opstart van een horecazaak

Er zijn op basis hiervan nog geen vereenvoudigingsprojecten opgenomen in de 1ste vereenvoudigingsagenda. Dit vergt nog verder onderzoek op basis waarvan bijkomende opportuniteiten in de 2de vereenvoudigingsagenda zullen bekeken worden.

Ex ante screening van wetgeving (regeldruktoets)

Naast verschillende interne acties van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (betere opleiding en kennisdeling wetgevingsambtenaren in de beleidsdomeinen, meer interactie met het Europese niveau, ...), lieten we in dit project ook nieuwe voorstellen onderzoeken voor een systematische review of screening van nieuwe regelgeving, op basis van de eerdere ervaringen met de RIA (ReguleringsImpactAnalyse).

Om tot een gewenst ex-ante screeningsproces te komen waarmee een efficiënte toekomstige regelgeving kan worden verzekerd is een benchmark uitgevoerd met drie gidslanden (Nederland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk) en de Europese Commissie. Deze landen hebben allemaal een succesvol ex-ante screeningsproces.

////////////////////////////////////

Op basis van onder meer deze goede praktijken zijn een aantal rollen opgesteld die door de Vlaamse Regering zouden moeten worden ingevuld om te komen tot een succesvolle implementatie van een ex-ante screeningsproces:

- Communiceren en sensibiliseren
- Expertise ontwikkelen en leveren
- Meten, monitoren en controleren
- Sturen
- Innoveren

Onder andere op basis van de benchmarks met het buitenland zijn vervolgens kritische succesfactoren geïdentificeerd die een belangrijke voorwaarde zijn om tot de gewenste toekomstige situatie te komen waarin de genoemde rollen succesvol worden ingevuld:

- Mandaat, verankering en onafhankelijke toetsing
- Collectief en transversaal eigenaarschap
- Goede afstemming
- Transparantie naar en betrokkenheid van de doelgroepen en betrokkenen
- Merk en cultuurverandering
- Innovatie

2.3 Een korte evaluatie van deze resultaten uit de eerste fase

Uit de aanpak van de 1ste fase zijn door de externe consultant bij dit project een aantal aanbevelingen geformuleerd die werden besproken binnen de stuurgroep van dit project. Deze werden gebruikt om een voorstel van aanpak in de 2de fase verder uit te werken. Dit zijn de aanbevelingen:

Betrek de juiste actoren

Er zijn enkele belangrijke inhoudelijke kansen blijven liggen door stakeholders slechts beperkt te betrekken, in het bijzonder in Spoor 1, wat betreft het identificeren van pijnpunten bij burgers, ondernemingen en verenigingen (bv. waar zit exact de nood aan regelluwe zones voor bedrijven?).

Zorg voor voldoende tijd voor reflectie en analyse

De korte doorlooptijd van Fase 1 was een grote uitdaging waardoor weinig reflectietijd bestond voor nieuwe opportuniteiten.

Zorg voor duidelijke eigenaars van transversale doelgroepen

Voor bepaalde doelgroepen ontbreekt algemeen eigenaarschap en is het moeilijk om silo's te doorbreken (in het bijzonder voor de doelgroep ondernemen) waarvoor vergunningen en erkenningen verspreid zijn over verschillende entiteiten, beleidsdomeinen en beleidsniveaus.

Stem inhoud en tijdlijn af op synergiën met lopende trajecten

Het traject ter verlaging van de regeldruk kent soms een aanzienlijke interferentie met andere beleidsinitiatieven (VBH, SDG, Vlaanderen Radicaal Digitaal). Door verschillende tijdlijnen is het moeilijk om deze afhankelijkheid te bewaken.

Doe aan kennisopbouw inzake concepten van betere regelgeving

Ondanks interesse rond de concepten van betere regelgeving (o.a. regelluwe zones, doelregelgeving, risico-gebaseerde wetgeving, ...), is er vandaag binnen de Vlaamse overheid onvoldoende kennis en begrip om daarmee op zo'n korte termijn aan de slag te gaan. Er is

////////////////////////////////////

bovendien een expliciete vraag om hier rond te worden opgeleid en om concrete werkmethoden aangeboden te krijgen.

2.4 Verder verloop van de eerste fase

De verschillende departementen en de desbetreffende bevoegde ministers gaan verder met de uitvoering van de 214 geïdentificeerde projecten. Hierbij zal rekening gehouden worden met de aanbevelingen van de externe consultant. Van deze projecten zal via een monitoring worden gefocust op die projecten die zich richten op de vermindering van de inhoudelijke regeldruk. Uit deze 214 projecten gaat men in de 2de fase ook proberen om een selectie te maken van de projecten met de grootste impact zowel op vlak van administratief vereenvoudigen, vermindering van regelgeving en verbeterde service voor de doelgroepen. Deze geselecteerde projecten zullen dan met verhoogde aandacht worden opgevolgd.

2.5 De verdere planning van de tweede fase

Vanaf september 2021 zijn al de eerste voorbereidingen gestart voor de opmaak van een tweede vereenvoudigingsagenda die onder meer een antwoord zal bieden op de evaluaties van hierboven. De 2de fase van het project zal nog meer de focus gelegd worden op projecten met een grote impact voor de burgers en bedrijven op vlak van het verminderen van de regeldruk en de administratieve lasten, veeleer dan louter administratieve vereenvoudiging die alleen de overheid ten goede komen.

De volgende 5 specifieke aandachtspunten zullen in fase 2 alvast aan bod komen:

- Het verder opvolgen en monitoren van (een op objectieve gronden onderbouwde selectie van) projecten binnen de 1ste vereenvoudigingsagenda.
- De opmaak van nieuwe en belangrijke vereenvoudigingsprojecten ('vlaggenschepen'), deels autonoom binnen de administraties, en deels op basis van een bevraging van (bepaalde) middenveldorganisaties.
- Het verder toepassen van de techniek van de 'citizen journeys' om zo te komen tot vereenvoudigingsprojecten die de beleidsdomeinen overstijgen (= transversaal zijn) en die vooral vanuit het standpunt van de burger of het bedrijf ontwikkeld of ingevuld worden.
- Het stimuleren en voorzien in inhoudelijke (juridische en rechtseconomische) ondersteuning en procesmatige begeleiding bij het inzetten van (experimenten rond) doelregelgeving, regelluwe zones en risico-gewogen wetgeving (met aandacht voor nudging).
- De uitwerking van een mechanisme voor de ex ante review of screening van regelgeving, op basis van of minstens geïnspireerd door de aanbevelingen ter zake vanwege Deloitte, eventueel gekoppeld aan enkele experimenten hieromtrent.

Om deze tweede fase van het project op goede manier te begeleiden zal de stuurgroep die de eerste fase van dit project heeft aangestuurd, bestaande uit vertegenwoordigers van de minister-president en de drie vice-minister-presidenten, uit externe experts en uit medewerkers uit de administratie, waaronder de voorzitter van het voorzitterscollege, opnieuw de aansturing van dit project in de tweede fase op zich nemen.

Binnen dit kader zal de stuurgroep binnen afzienbare tijd concrete beslissingen nemen inzake de uitrol van de hierboven vermelde 5 specifieke aandachtspunten. Ook zal de stuurgroep zorgen voor een afstemming van de in de tweede fase genomen beslissingen met de aanspreekpunten ('single points of contact') binnen de diverse kabinetten van de Vlaamse ministers die voor de specifieke vereenvoudigingsopportuniteiten of -projecten politiek verantwoordelijk zijn.

[illegible]

Tot slot zal het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken nog in 2021 de inhoudelijke ondersteuning en procesmatige begeleiding van de hierboven vermelde 5 specifieke aandachtspunten aankopen.

Jan Jambon

Minister-president van de Vlaamse Regering

Vlaams Minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Bijlagen:

De 9 lijsten met de vereenvoudigingsopportuniteiten of -projecten per verantwoordelijke of bevoegde Vlaams minister

////////////////////////////////////